

Brüssel, 16.12.2020
COM(2020) 822 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE,
NÕUKOGULE JA EUROOPA KESKPANGALE**

Viivislaenude probleemi lahendamine COVID-19 pandeemia tagajärgede kontekstis

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA ÜLEMKOGULE, NÕUKOGULE JA EUROOPA KESKPANGALE

Viivislaenude probleemi lahendamine COVID-19 pandeemia tagajärgede kontekstis

SISSEJUHATUS

COVID-19 pandeemia on põhjustanud järsu majanduslanguse ELis ja kogu maailmas. Eesmärgiga kaitsta kodumajapidamisi ja ettevõtteid majanduslanguse mõju eest, on ELi reguleerivad asutused ja järelevalveasutused rakendanud meetmeid, et toetada pankade vahetut suutlikkust jätkata laenude andmist ja kanda pandeemiaga seotud kahjusid. Näiteks on komisjon võtnud vastu koroonaviirushaigusega seotud panganduspaketi, mis sisaldab tõlgendavat teatist liidu arvestus- ja usaldatavusraamistiku kohta („Ettevõtjate ja kodumajapidamiste toetamine COVID-19 puhangu ajal“)¹ ning sihipäraseid „kiirmuudatusi“² ELi panganduse usaldatavusnõuetes (kapitalinõuete määru³) ning mille eesmärk oli tagada, et pangad saaksid kriisi kõige raskemas etapis jätkata kodumajapidamistele ja ettevõtetele laenude andmist. Pangad on tänagi osa lahendusest; suuresti kajastab see nende tugevat kapitalipositsiooni pärast märkimisväärseid reforme, mis viidi läbi pärast 2008. aasta finantskriisi. **Ka liikmesriigid on võtnud otsustavaid meetmeid toetuskavade näol, et leevendada kodumajapidamisi ja ettevõtteid mõjutavaid likviidsusprobleeme.** Need kavad hõlmavad tavaliselt riiklikke tagatisskeeme ja/või maksete edasilükkamist („moratooriume“). Sellised meetmed on abiks ajutiste likviidsusprobleemidega laenuvõtjatele ja ennetavad viivislaenude järsku suurenemist. Sellega seoses otsustas Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) hiljuti uuesti rakendada oma suuniseid seadusandlike ja muude moratooriumide kohta⁴. Komisjon on vastu võtnud ka ajutise raamistiku, mis võimaldab liikmesriikidel täiel määral kasutada riigiabi eeskirjadega ette nähtud paindlikkust, et toetada majandust COVID-19 puhangu kontekstis.

ELi pangandussektori rahaline usaldusväärsus on pärast COVID-19 põhjustatud algset majandus- ja finantsšokki endiselt hea, kuid langusriskid ei ole kadunud. 2020. aasta teises kvartalis oli ELi pankade keskmine esimese taseme omavahendite suhtarv 16,4 % ja keskmine viivislaenude suhtarv oli 2,8 %. Oluliste finantsasutuste likviidsuskattekindluse tase oli piisav ehk 165,5 %. ELi ja liikmesriikide tasandil rakendatud ulatuslikele toetusmeetmetele vaatamata on pandeemia majandust siiski rängalt mõjutanud

¹ COM(2020) 169 final.

² Muudatusi hakati kohaldama 26. juunil 2020 ehk pankade teise kvartali finantsaruandlust silmas pidades just õigel ajal. Vt määrus (EL) 2020/873 teatavate kohanduste kohta COVID-19 pandeemia reageerimiseks (ELT L 204, 26.6.2020, lk 4–17).

³ Määrus (EL) nr 575/2013 krediidasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta (ELT L 176, 27.6.2013, lk 1).

⁴ Vt <https://eba.europa.eu/eba-reactivates-its-guidelines-legislative-and-non-legislative-moratoria>.

ning kõikide liikmesriikide majandus on nüüd languses⁵. Pankade riskid on seotud rahaliselt haavatavamaks muutunud äriühingute ja üksikisikutega, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega (VKE), kelle tulud ja rahastamisallikad ei ole nii mitmekesised, ning konkreetsete majandussektoritega (nt transport, turism ja majutus). Seetõttu on väga oluline jälgida tähelepanelikult olukorda ja võimalikke riske finantsstabiilsusele ning tagada, et pankadel oleks võimalik jätkuvalt täita konstruktiivset rolli majanduse elavdamisel pärast majanduslangust. Selleks et vältida viivislaenude kuhjumist pankade bilanssides keskpika perioodi jooksul, võib olla vaja rakendada täiendavaid struktuurimeetmeid. Komisjon soovib finantsasutustel, järelevalveasutustel ja poliitikakujundajatel liidu ja liikmesriikide tasandil ühiselt võtta otsustavaid meetmeid, et suurendada finantssüsteemi valmisolekut ning seeläbi toetada finantsstabiilsust ja majanduse taastumist.

Viimasest majanduskriisist saadud peamine õppetund on see, et viivislaenude kuhjumist pankade bilanssides tuleks käsitleda võimalikult varakult. Seepärast korraldas komisjon 2020. aasta septembris avaliku ja erasektori sidusrühmadega ümarlauaarutelud, mis olid pühendatud viivislaenude probleemi lahendamisele COVID-19 pandeemia tagajärgede kontekstis, et arutada sidusrühmadega erinevaid elemente, millest võiks moodustuda tõhus strateegia. Ümarlauaarutelude põhjal leiab komisjon, et tõhus strateegia peaks keskenduma üksteist täiendavate poliitikameetmete kombinatsioonile, mille eesmärk on i) arendada edasi probleemsete varade järeלטurget,⁶ mis võimaldaks viivislaenuid pankade bilanssides välja viia, tagades samal ajal võlgnike piisava kaitse; ning ii) reformida maksejõuetuse ja võlgade sissenõudmise raamistikke, tagades võlausaldajate ja võlgnike huvide asjakohase tasakaalu.

Järeלטurud ja maksejõuetusraamistikud moodustasid olulise osa ka juba nõukogu 2017. aasta tegevuskavast viivislaenude vähendamiseks⁷. Vaatamata rakendamisel tehtud märkimisväärsetele edusammudele ei ole Euroopa Parlament ja nõukogu veel vastu võtnud olulisi meetmeid, eelkõige komisjoni ettepanekut võtta vastu direktiiv krediidihaldajate, krediidiostjate ja tagatiste sissenõudmise kohta⁸. Ka taaste ja vastupidavuse rahastamisvahendiga saab olulisel määral toetada reforme, mille eesmärk on vähendada viivislaene, eelkõige parandada maksejõuetus-, kohtu- ja haldusmenetluse raamistikke, mis toetavad viivislaenude probleemi tõhusat lahendamist. Lisaks tuleks panku nii palju kui võimalik motiveerida rakendama ennetavat lähenemisviisi, s.t tegelema oma võlgnikega varakult ja konstruktiivselt. Komisjon toetaks tehnilise toetuse vahendi⁹ kaudu täiendavalt liikmesriike nende riiklike raamistike ettevalmistamisel ja järelevalveasutuste suutlikkuse suurendamisel viivislaenude suureneva mahuga toimetulekuks.

Tuginedes nõukogu 2017. aasta tegevuskavale, on vaja rakendada täiendavaid sihipäraseid meetmeid, et ennetada COVID-19 pandeemiast tulenevalt viivislaenude võimalikku kuhjumist keskpikas perspektiivis. Seepärast pakub komisjon käesolevas teatises välja rea uusi meetmeid, et aidata toime tulla viivislaenude tulevaste voogudega.

⁵ Euroopa Komisjoni 2020. aasta sügisene majandusprognoos.

Vt https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/et/ip_20_2021.

⁶ Selleks tuleks vastavalt vajadusele võtta meetmeid riikide ja liidu tasandil.

⁷ Majandus- ja rahandusküsimuste nõukogu „Tegevuskava viivislaenude vähendamiseks Euroopas“, juuli 2017.

⁸ COM(2018) 135 final – 2018/063 (COD).

⁹ COM(2020) 409 final.

Kuna COVID-19 tõttu on majandusväljavaated endiselt väga ebakindlad, on oluline vaadata üle laiemad poliitikavahendid, et olla valmis tegelema konkreetseid panku mõjutavate võimalike raskustega. Tuginedes komisjoni tegevuskavale varahaldusettevõtjate loomise kohta,¹⁰ pakutakse käesolevas teatises liikmesriikide jaoks välja raamistik COVID-19 majanduslike tagajärgede leevendamiseks, kui see osutub vajalikuks. Teatis hõlmab ka seda, kuidas kasutada kooskõlas liidu kriisilahendus- ja riigiabiraamistikega ennetavaid meetmeid, mis aitavad vähendada COVID-19 mõju majandusele, täiendades eelarvetoetusmeetmeid, mida liikmesriigid eri määral kasutavad mõjutatud ettevõtjate abistamiseks.

Viivislaenude käsitlemisel on oluline tagada, et tarbijad ja eriti haavatavad laenuvõtjad oleksid nõuetekohaselt kaitstud. Juba esitatud meetmete hulgas, eelkõige seoses krediidihaldajate ja krediidiostjate turuga, on komisjon teinud ettepaneku, et laenu üleandmisel teisele investorile tuleks tagada kaitse, milles asjaomased laenuvõtjad olid algsest laenuandjast pangaga kokku leppinud¹¹. Komisjon on samuti väljendanud heameelt finantssektori ning tarbija- ja äriorganisatsioonide vahel kokku lepitud parimate tavade dokumendi üle, milles kirjeldatakse, kuidas eri turuosalisel saavad kodanikke ja ettevõtjaid kogu kriisi vältel toetada¹². Sellele kokkuleppele tuginedes kavatseb komisjon korraldada uue ümarlauakohtumise, et teha kokkuvõtte pandeemia esimese laine ajal liikmesriikides pakutud abimeetmetest ning arutada, mil määral kohaldata liikmesriikides parimaid tavasid ja kas need olid tõhusad, aidates tarbijatel ja ettevõtjatel riiklikke abimeetmeid kasutada. Mis tahes tulevaste lisameetmete võtmisel säilitab komisjon õiglase ja tugeva tarbijakaitsekorra, mida rakendatakse järjepidevalt.

Selleks et tagada käesolevas teatises kirjeldatud strateegia tõhus elluviimine, loob komisjon viivislaenude nõuanderühma, mis koosneb sektori asjakohaste sidusrühmade ja tarbijaorganisatsioonide esindajatest. Nõuanderühm toetab komisjoni mitme kavandatud meetme rakendamisel. Nõuanderühma eesmärk on nõustada komisjoni edaspidiste ettepanekute osas.

1. VIIVISLAENUDE HILJUTINE ARENG

Pärast viimastel aastatel toimunud järkjärgulist paranemist on viivislaenude suhtarvude suundumus ELis COVID-19 pandeemia mõjul veidi halvenenud. Värskeimad andmed näitavad, et kõigi ELi pankade viivislaenude suhtarv (koguarvestuses) kasvas esimest korda 2020. aasta esimeses kvartalis, mil see kerkis

¹⁰ SWD(2018) 72 final. See dokument oli osa komisjoni meetmepaketist nõukogu 2017. aasta tegevuskava elementide elluviimiseks. Selle koostasid ühiselt komisjon, Euroopa Keskpank (EKP), Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA) ja Ühtne Kriisilahendusnõukogu (SRB). Dokumendis selgitatakse riiklikult toetatavate varahaldusettevõtjate peamisi edutegureid ja lubatavat toimimist, mis on kooskõlas ELi õigusraamistikuga, eelkõige pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi ning ühtse kriisilahenduskorra määrusega, mis on täiel määral kohaldatavad ja mille eesmärk on piirata riigi sekkumist, ning riigiabi eeskirjadega.

¹¹ Vt COM(2018) 135 final.

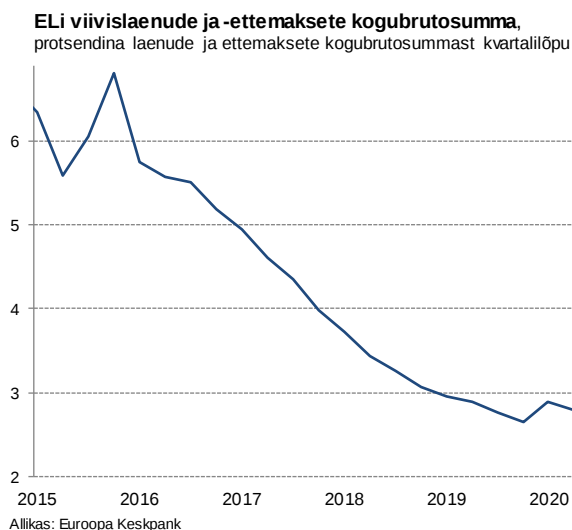
¹² „Best practices in relation to relief measures offered to consumers and businesses in the context of the COVID-19 crisis“, 14. juuli 2020.

Vt https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200714-best-practices-mitigate-impact-pandemic_en.pdf.

2019. aasta neljanda kvartali 2,6 %-lt 2,9 %-le (vt joonis 1); selle peamisteks põhjusteks olid viivislaenude müügi ja restruktureerimise vähenemine ning uued makseviivitused. Seega lõppes üldine langussuundumus, mis oli kestnud alates 2014. aasta neljandast kvartalist. 2020. aasta teises kvartalis oli ELi pankade keskmine viivislaenude suhtarv 2,8 %. **Oluliste finantsasutuste**¹³ puhul on olukord mõnevõrra teistsugune: ELi keskmine viivislaenude suhtarv oli 2020. aasta teises kvartalis 2,94 %, võrreldes 3,05 %ga 2020. aasta esimeses kvartalis ja 3,22 %ga 2019. aasta neljandas kvartalis. **Provisjoneerimise suhtarv**¹⁴ paranes 2020. aasta teises kvartalis märkimisväärselt, jõudes 63,4 %ni ning kasvades eelmise kvartaliga võrreldes 1,6 protsendipunkti ja eelmise aasta sama ajaga võrreldes 4,5 protsendipunkti. Kõigi ELi pankade viivislaenude absoluutsumma (kogusumma) on 588 miljardit eurot (2020. aasta teine kvartal), võrreldes 585 miljardi euroga 2020. aasta esimeses kvartalis ja 646 miljardi euroga 2019. aasta neljandas kvartalis¹⁵. Tabelist 1 nähtub, et **olukord on liikmesriigiti endiselt väga erinev**.

Tänu majanduskasvule ning pankade, järelevalveasutuste ja poliitikakujundajate sihikindlale tegevusele on enamikus liikmesriikides viimastel aastatel tehtud julgustavaid edusamme. See on hõlbustanud viivislaenude mahtude ja suhtarvude vähendamist. Samuti on komisjon jätkanud konstruktiivset koostööd liikmesriikidega, et võimaldada rakendada pankade puhul juhtumipõhiseid lahendusi liidu riigiabi eeskirjade ja pangandusliidu kriisiohje eeskirjade raames.

Joonis 1. Viivislaenude suhtarv ELis

Siiski on oluline tunnistada, et viimastel aastatel on nii mitmeski liikmesriigis viivislaenude probleemi aidanud lahendada üsna tugev majanduskeskkond. Pandeemia ja selle leviku tõkestamiseks kehtestatud piirangute tõttu on viivislaenude mahu vähenemine viimastel kuudel aeglustunud või peatunud. Kättesaadavates

¹³ Krediidiasutused, mille üle teeb otsust järelevalvet EKP.

¹⁴ See suhtarv näitab vahendite mahtu, mille pank on laenukahjumite katmiseks kõrvale pannud. Allikas: EKP. Kuna laenude provisjoneerimise andmed ei ole kättesaadavad, arvutati ELi provisjoneerimise suhtarv kõigi võlainstrumentide (laenud ja võlaväärtpaberid) kohta, võttes arvesse väärtuse langust ja viivislaene.

¹⁵ Allikas: EKP.

analüüsides tuuakse esile teatavad probleemsed valdkonnad laenude tagasimaksmise suutlikkuse seisukohast, eelkõige VKEde ja teatavate konkreetsete sektorite puhul, mida pandeemia enim mõjutab¹⁶. Seni on riikide tasandil kriisile reageerimiseks võetud meetmed hoidnud ära ulatuslikumad viivitused laenude tagasimaksmisel. See on aidanud viivislaenude mahu kasvu ohjeldada. Samas ei ole selge, kuidas kriisi ohjamiseks võetud meetmete tühistamine laenuvõtjaid ja nende panku mõjutama hakkab. Samas kui ettevõtete toetamise programmide ulatuslik kasutamine on mitmes liikmesriigis kaitsnud panku koroonaviirushaigusest tingitud kahjude eest, on pankadest saanud esimene kaitseliin riikides, kus selliseid programme ei rakendatud (või rakendati ainult väiksemamahulisi programme).

Tabel 1. Viivislaenud ja eraldised liikmesriikide kaupa¹⁷

	Viivislaenude brutosumma ja ettemaksed (laenude ja ettemaksete brutosumma %)		Erasektori viivislaenu* (% erasektori laenudest)		Kahjueraldiste kogusumma (laenu)** (% ebatõenäoliselt tagasimakstavatest ja viivislaenudest)	
	2020 2. kv	2019 2. kv	2020 2. kv	2019 2. kv	2020 2. kv	2019 2. kv
Austria	2,0	2,3	2,8	3,1	76,5	69,6
Belgia	2,1	2,0	2,8	2,7	58,4	53,7
Bulgaaria	6,7	6,9	10,0	10,5	60,6	61,2
Horvaatia	5,3	6,9	8,3	10,3	86,7	74,2
Küpros	14,5	19,5	23,3	33,5	55,4	53,2
Tšehhi Vabariik	1,6	1,8	3,0	3,4	82,2	69,0
Taani	2,0	1,9	2,4	2,2	45,4	42,1
Eesti	2,1	1,8	2,1	2,3	55,7	42,4
Soome	1,5	1,4	-	-	42,6	34,0
Prantsusmaa	2,3	2,6	3,4	3,6	66,2	64,8
Saksamaa	1,2	1,3	2,0	2,0	89,0	85,3
Kreeka	2,8	2,9	37,0	43,8	47,8	49,7
Ungari	4,0	5,0	5,6	6,5	-	84,1
Iirimaa	3,5	4,2	6,0	6,8	54,9	37,0
Itaalia	6,3	8,1	8,2	10,6	59,8	58,5
Läti	5,3	5,4	5,6	7,5	41,0	38,8
Leedu	2,7	2,2	2,8	3,0	47,3	36,4
Luksemburg	0,6	0,7	1,8	2,0	55,8	52,0
Malta	3,4	3,1	-	-	50,5	49,3
Madalmaad	1,9	1,8	2,8	2,4	40,1	31,6
Poola	6,2	6,2	6,7	6,7	74,0	70,4
Portugal	5,5	8,3	6,6	9,2	66,4	59,2
Rumeenia	4,4	4,8	5,9	6,5	93,0	83,6
Slovakkia	2,9	3,1	3,2	3,4	92,9	89,0
Sloveenia	3,2	4,5	4,5	5,9	80,1	74,6
Hispaania	2,9	3,4	4,0	4,4	69,4	63,8
Rootsi	1,0	1,1	1,3	-	32,2	-
Euroopa Liit	30,9	39,6	-	-	63,4	58,9

Allikas: EKP. Euroopa Komisjoni arvutused.

¹⁶ „The EU banking sector: First insights into the COVID-19 impacts“, EBA temaatiline märgukiri EBA/REP/2020/17, <https://eba.europa.eu/covid-19-placing-unprecedented-challenges-eu-banks>.

¹⁷ Märkused. arvandmed käsitlevad kodumaiseid krediidiastutusi ning välismaise kontrolli all olevaid tütarettevõtjaid ja filiaale.

* Sektoripõhised andmed ei ole ELi, Soome ja Malta puhul kättesaadavad 2019. aasta teise kvartali ja 2020. aasta teise kvartali kohta ning Rootsi puhul 2019. aasta teise kvartali kohta. Sektoripõhised andmed (nõuded kodumajapidamiste ja finantssektoriväliste äriühingute vastu) on Bulgaaria, Saksamaa ja Ungari puhul kättesaadavad ainult bilansilise väärtusena.

** Andmed laenude proviisioneerimise kohta ei ole kättesaadavad Rootsi puhul (2019. aasta teise kvartali kohta) ega Bulgaaria, Saksamaa, Ungari ja ELi puhul. Viimaste puhul põhinevad arvandmed kõigi võlainstrumentide (s.t laenud ja võlaväärtpaberid) väärtuse languse näitajatel. Ungari puhul pole andmed kättesaadavad (2020. aasta teise kvartali kohta).

Nüüd, mil majanduskeskkond on järsult halvenenud, on väga oluline, et liikmesriigid rakendaksid vajaduse korral täiendavaid sihikindlaid poliitikameetmeid ja tegeleksid oma riiklike maksejõuetusraamistike probleemidega, võimaldamaks pankadel tulevaste viivislaenude voogudega toime tulla. Nii saaks viivislaene käsitleda võimalikult otsusekindlalt ja see omakorda ennetaks viivislaenude järjekordset kuhjumist pankade bilanssides. Selle eelduseks on jätkuvalt, et pangad kajastaksid ja haldaksid viivislaene nõuetekohaselt¹⁸. Mida varem pangad potentsiaalsed viivislaenud avastavad ja proviseerivad, seda kiirem ja sujuvam on viivislaenude lahendamise ja kõrvaldamise protsess, mis hoiab ära kahjuliku ülekanduva mõju tulevikus. Panku tuleks ka julgustada tegema võlgnike rahalised probleemid varakult kindlaks ning tegelema oma võlgnikega ennetavalt, et võlad vajaduse korral õigeaegselt ja asjakohaselt restruktureerida. Eelkõige äriühingute puhul peaksid pangad suurendama oma suutlikkust olla kiiresti valmis hindama muutusi äriühingute võlgade teenindamise võimes ning eristama likviidsus- ja maksevõimevajadusi.

2. PROBLEEMSETE VARADE JÄRELTURGUDE ARENDAMINE

Probleemsete varade sügav ja likviidne järelturg annaks pankadele võimaluse vähendada oma viivislaene, müües need kolmandast isikust investoritele. See aitaks pankadel keskenduda oma põhitegevusele, tehes pankade bilanssides ruumi uute laenude andmiseks, mis võimaldaks pankadel rahastada majanduse taastamist. Tuleks soodustada turule sisenemist ja sellel osalemist, eriti väiksemate müüjate ja ostjate puhul, kellel võib olla väga oluline roll viivislaenude probleemi lahendamisel kohalikul tasandil.

Üks oluline samm on jõuda kiiresti kokkuleppele komisjoni 2018. aasta märtsi ettepaneku suhtes võtta vastu direktiiv krediidihaldajate, krediidiosutuste ja tagatiste sissenõudmise kohta¹⁹. Selle ettepaneku eesmärk on avada turud, tagades samas, et laenu müügi korral ei nõrgeneks võlgnike kaitse võrreldes kaitsega, mida pakkus algsest laenuandjast pank. Nii tagatakse tarbijakaitsega seotud kohustuste täitmine sõltumata sellest, kuidas viivislaenud lahendatakse. Nõukogus lepiti kokku ettepaneku üle läbirääkimiste volitustes, kuid Euroopa Parlament ei ole veel valmis institutsioonidevaheliste läbirääkimiste alustamiseks.

Selleks et vältida viivislaenude järjekordset pikemaajalist kuhjumist pankade bilanssides, tegi komisjon ka ettepaneku parandada sihipäraselt pankade viivisnõuete²⁰ väärtpaberistamise raamistikku²¹. Komisjonil on hea meel kaasseadusandjate vahel 2020. aasta detsembris saavutatud kokkuleppe üle. Kõnealused parandused pakuvad olulist tuge COVID-19 kriisi tagajärgedega tegelemisel. Olemasolevate regulatiivsete takistuste kõrvaldamine ja väärtpaberistamise raamistiku muutmine viivisnõuete väärtpaberistamise eripära arvessevõtmiseks, säilitades samal ajal kõrged usaldatavusstandardid, võimaldab pankadel seda vahendit laiemalt kasutada, et vabastada oma bilansid viivisnõuetest.

¹⁸ Vt EBA suuniseid „Guidelines on management of non-performing and forborne exposures“, EBA/GL/2018/06.

¹⁹ COM(2018) 0135 final – 2018/063 (COD).

²⁰ Viivislaenud on osa suuremast viivisnõuete kogumist. Laenude kõrval võivad sellised nõuded hõlmata muid võlainstrumente, nagu võlaväärtpaberid, ettemaksed ja nõudmiseni hoiused.

²¹ COM(2020) 282 final ja COM(2020) 283 final.

2.1. Andmete kvaliteedi ja võrreldavuse parandamine

Viivislaenude andmete kvaliteedi ja võrreldavuse edasine parandamine oleks üks peamisi meetmeid viivislaenude järelturgude arendamisel. EBA poolt 2017. aastal välja töötatud andmevormid on hea lähtepunkt ELis viivislaenude tehingute ühise andmestiku väljatöötamiseks, mis hõlbustaks finantssektoris hoolsuskohustuse täitmist ja viivislaenudega tehtavates tehingutes väärtuse hindamist. Nende vormide eesmärk on vähendada teabe asümmeetriat ELi viivislaenude turgudel ning need võiksid olla aluseks tehingute ühtsele andmestandardile, mis võimaldab viivislaene võrrelda – ka eri jurisdiktsioonides.

Kuna need vormid on vabatahtlikud ja keerukad, ei kasuta turuosalisel neid veel laialdaselt, mistõttu on oluline uurida viise nende kasutamise laiendamiseks. Seepärast tahab komisjon teha 2021. aasta alguses EBA-le ülesandeks vaadata vormid läbi, tuginedes nii ostja kui ka müüja poolel turuosalistega peetud konsultatsioonidele, mis toimuvad 2021. aasta jooksul. Läbivaatamisel tuleks püüda paremini eristada kriitilise tähtsusega ja vähem olulisi andmeid, lähtudes varasemate viivislaenude tehingutega seotud praktilistest kogemustest, ning vastata ostjate vajadustele, võttes samal ajal arvesse müüjate olemasolevaid andmeid ja andmetöötluskulusid. Sellest anti selgelt märku sidusrühmadega peetud arutelude käigus viivislaenude küsimusele pühendatud ümarlaul, mille komisjon korraldas 2020. aasta septembris. Kõnealuse algatuse üldine ajastus sõltub krediidihaldajaid ja krediidiostjaid käsitleva direktiivi ettepaneku vastuvõtmisest, mis võimaldaks muuta EBA läbivaadatud, proportsionaalsemad ja lihtsamad andmevormid rakenduslikeks tehnilisteks standarditeks.

Selleks et laiendada vormi kasutamist turuosaliste poolt ja seeläbi parandada andmete võrreldavust ja kvaliteeti, võiks vorm muutuda kohustuslikuks, kuid esialgu ainult uute viivislaenude puhul, s.t laenude puhul, mis muutuvad viivislaenudeks pärast teatavat tähtpäeva. Andmestandard oleks kohustuslik, kuid teatavate andmeväljade täitmine võiks olla vabatahtlik. Sellega seoses peaks EBA pärast sidusrühmadega konsulteerimist andma suuniseid selle kohta, milliseid andmeid peetakse kriitilise tähtsusega teabeks. Lisaks ei tohiks panku karistada, kui neil ei ole vähem tähtsaid andmeid. Seega saaks viivislaenude järelturgu kõige paremini toetada nii, et vormi kasutamine muudetakse kohustuslikuks, kuid andmeesitajatel võimaldatakse vajaduse korral kasutada võimalust jätta andmed esitamata konkreetsete vähem oluliste andmeväljade puhul.

2.2. Andmetaristu

Komisjon leiab, et turu läbipaistvuse suurendamiseks üksikasjalike andmete abil oleks kasulik luua ELi tasandil keskne andmekeskus. See keskus toimiks viivislaenude turgu toetava andmehoidlana. Keskus haldaks terviklikku elektroonilist andmebaasi (mida ajakohastatakse korrapäraselt), hindaks teavet ning annaks turuosalistele, eelkõige krediidi müüjatele, -ostjatele, -haldajatele ning viivislaenude müüjatele ja erasektori viivislaenude platvormidele juurdepääsu. Keskuse näol oleks tegemist üleeuroopalise koostöö ja koordineerimise platvormiga²². Samuti võiks keskus aidata kaasa ühtse

²² Seejuures tagataks, et koostöö/koordineerimine on kooskõlas ELi konkurentsieeskirjadega, eelkõige seoses konfidentsiaalse teabe vahetamisega.

andmestandardi kehtestamisele (suurendades EBA andmevormi kui standardi kasutamist viivislaenu tehingute tegemisel), pakkuda andmete kvaliteedi kontrolli ja automaatset valideerimist ning aidata müüjatel andmeid aruandluse jaoks ette valmistada.

2021. aasta esimesse poolde kavandatud avalikule konsultatsioonile tuginedes kavatseb komisjon uurida Euroopa tasandi andmekeskuse loomise erinevaid võimalusi ja määrata kindlaks parima viisi edasiliikumiseks. Ühe võimalusena võiks andmekeskuse loomiseks laiendada olemasoleva andmehoidla European DataWarehouse'i (ED)²³ tegevusulatust.

Euroopa tasandi andmekeskus koguks ja säilitaks anonüümitud andmeid viivislaenuodega tehtud tehingute kohta ning pakuks turuosalistele teavet tehingute üksikasjade ja müügihindade kohta pärast tehingute toimumist²⁴. See võimaldaks turuosalistel tehinguid süstemaatiliselt võrrelda ning saada teavet varade tegeliku hinnakujunduse ja turu likviidsuse kohta. Andmekeskus võiks anda ka teavet investorite, nende eelistuste ja profiilide kohta ning üldist teavet kohtumenetluste kohta.

Tehinguanndmete kõrval võivad viivislaenu ostjate esitatud tehingujärgsed andmed ostetud ja restruktureeritud varade rahavoogude kohta anda olulist teavet viivislaenu turu kohta²⁵. Finantstulemuste andmed on oluline teave, mida investoritel turul praegu avalikult ei ole. Eelkõige toetaks teave tulude ja kulude rahavoogude kohta sarnastest varadest huvitatud investorite otsustusprotsessi, aidates neil määrata kindlaks hindu, mida nad on valmis maksma, ning vähendada ebakindlust. Viivislaenu ostjate stiimul selle teabe tehingujärgseks esitamiseks oleks peamiselt väljavaade saada omakorda juurdepääs andmetele, s.t ülevaade võrreldavate varade restruktureerimise tulemustest. See annaks neile võrdlusaluse ja aitaks paremini hinnata õiglaseid hindu/pakkumisi edasiste tehingute puhul.

Sel viisil läbipaistvuse suurendamine oleks oluline tegur, millega toetada hindade leidmist ja muuta turud seeläbi tõhusamaks. See aitaks vähendada sageli suurt ostu-müügi noteeringute hinnavahet, mis on endiselt oluline takistav tegur, mille tõttu paljud tehingud ei saa teoks. Pangad, krediidihaldajad, varahaldusettevõtjad ja võimaluse korral ka krediidiostjad jagaksid andmekeskusega teavet tehingute kohta ja varade tehingujärgse tootluse kohta. Vastutasuks saaksid need andmeesitajad juurdepääsu anonüümitud andmete kogumile ja andmekeskuse pakutavatele analüütilistele teenustele. See on oluline, sest sidusrühmadel on tavaks andmeid esitada/jagada ja nii saavad nad juurdepääsu teise poole teabele. Kui sellised tehingujärgsed andmed saaks koondada ühte kohta, lihtsustaks see olukorda järelturu jaoks. Üksikasjalikud andmed sissenõudmismäärade ja restruktureerimise aja kohta varaklasside, kohtumenetluste ja jurisdiktsioonide kaupa aitaksid kindlasti investoritel laiendada oma

²³ European DataWarehouse (ED) on osa EKP algatusest, mis puudutab varaga tagatud väärtpaberite laenuandmeid. Tegemist on tsentraliseeritud väärtpaberistamise registriga, mis kogub, valideerib ja jagab Euroopas varaga tagatud väärtpaberite ja erasektori laenuportfellidega seotud üksikasjalikke, standarditud ja varaklassipõhiseid laenuandmeid. Selles säilitatakse laenuandmeid ja nendega seotud dokumente investorite ja teiste turuosaliste jaoks. ED volitused on kitsalt piiritletud ja tal ei ole lubatud konkureerida oma sidusrühmadega, eelkõige Euroopa pankadega.

²⁴ Hilisemas etapis võiks uurida, millistel tingimustel oleksid pangad (ja muud andmete omanikud) valmis jagama ka tehingueelset teavet viivislaenu kohta.

²⁵ Jooksvaid restruktureerimise andmeid võiks esitada EBA viivislaenu andmevormi või ESMA viivislaenu väärtpaberistamise vormi abil. Viivislaenu portfellidest võiks teatada samamoodi nagu väärtpaberistamise portfellidest, mis nõuaks olemasoleva andmetaristu väga vähest kohandamist.

tegevust kogu ELis. Olemasolevad andmete koondamise algatused näitavad selgelt vajadust täiendavate restruktureerimisandmete järele. Seega võiks andmekeskus olla turule väga kasulik, suurendades läbipaistvust ja pakkudes viivislaenude kohta järelturu teavet. See algatus peaks olema kooskõlas ELi isikuandmete kaitse üldmäärusega ja tagama, et kolmandatele isikutele antavat teavet kasutataks ainult viivislaenude järelturu edendamiseks, mitte pankade bilansside andmete kogumiseks muudel eesmärkidel (nt ühinemised ja omandamised)²⁶.

2.3. Olemasolevate andmeallikate parem kasutamine

Turuosalised võivad tegutseda aktiivsemalt ja tõhusamalt, kui nad saavad rohkem ja paremaid andmeid. Anonüümitud andmeid, kui need on piisavalt detailsed, saab kasutada selleks, et tuletada kasulikke koondnäitajaid lisaks koondteabele, mida pangad juba esitavad 3. samba²⁷ raames, kasutades EBA välja töötatud standardeid. Ressursside optimeerimiseks oleks kasulik integreerida aruandlus EBA olemasolevasse andmepunktide mudelisse ja töötada see välja tihedas koostöös pädevate asutustega.

On mitmeid andmeallikaid, mis on tegelikult juba olemas ja mis võiksid olla aluseks korrapärasele koondteabe aruannetele, mis tehtaks kättesaadavaks järelturu osalistele. Üksused, kes teavet koguvad ja säilitavad, hoolitseksid aruandluse eest, vältides seega näiteks pankade täiendavat aruandluskoormust. 2021. aasta alguses uurib komisjon koos asjaomaste sidusrühmadega, kuidas neid olemasolevaid andmekogumeid saaks kasutada ja teha turuosalistele kättesaadavaks sobivas koondatud vormis, et tagada pankade ja laenuvõtjate konfidentsiaalsus. See oleks kiiremõjuline ja väikese maksumusega meede. Kui andmed on piisavalt üksikasjalikud, võib see parandada uutele investoritele kättesaadavat teavet ja investorite suutlikkust tegutseda riikides, mida nad väga hästi ei tunne²⁸. Lisaks uurib komisjon, kuidas saaks arendada koostööd ja ühendusi Euroopa tasandi andmekeskuse ja nende andmeallikate vahel.

Olulisemad olemasolevad andmeallikad on näiteks järgmised:

- EKP „Analytical Credit Dataset“ („AnaCredit“) – mis kogub ja jagab üksikasjalikke krediidiriski andmeid ELi pangandussektoris;
- väärtpaberistamise registrid, mis tsentraliseeritult koguvad ja säilitavad andmeid väärtpaberistamise instrumentide ja alusvarade kohta. Seetõttu sisaldavad need registrid kasulikke laenuandmeid, mis võivad anda väärtuslikku teavet ka viivislaenude järelturu osalistele;
- pankade esitatavad andmed sissenõudmiseni kulunud aja ja sissenõudmismäärade kohta (koos sissenõudmise kuludega ja ilma nendeta): lähtudes kapitaliturgude liidu tegevuskavast, mis võeti vastu 24. septembril 2020,²⁹ hindab komisjon kõigepealt

²⁶ Andmed tuleks muuta anonüümseks ka isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses. Isikuandmete kaitse üldmääruse põhjenduses 26 selgitatakse, millal võib andmeid pidada anonüümseks.

²⁷ Baseli raamistiku 3. sambas on sätestatud ulatuslikud avalikustamissoodused, mille eesmärk on anda turuosalistele piisavalt teavet, et hinnata rahvusvaheliselt tegutseva panga olulisi riske ja kapitali adekvaatsust.

²⁸ Näiteks andmed sissenõudmismäärade ja restruktureerimise aja kohta NUTS 3 piirkondade, laenuvõtjate liikide (äriühing, üksikisik) ja varaklasside (nt tagamata laenud, elamu- või ärikinnisvaraga tagatud laenud, sh erinevad laenusumma ja tagatise väärtuse suhete vahemikud) kaupa.

²⁹ Komisjoni teatis „Inimeste ja ettevõtete hüvanguks toimiv kapitaliturgude liit – uus tegevuskava“, COM(2020) 590 final. Vt meede 11/B.

võimalikult palju olemasolevatele andmetele tugineva korduvaruandluse teostatavust.

Lisaks konsulteerib komisjon 2021. aasta esimesel poolel sidusrühmadega kapitalinõuete määruse 3. samba kohaste avalikustamisnõuete võimaliku läbivaatamise teemal. Täiendavalt avalikustatavad andmed, mis on turgudele kasulikud, võivad hõlmata näiteks ebatõenäoliselt laekuvate varade taastamise määra, sissenõudmiseni kuluvat aega, sissenõudmismäära jms. Nende täiendavate andmete avalikustamine ei tohiks seada panku ebasoodsasse olukorda, sest see teave võib suurendada viivislaenude läbipaistvust, mis on kasulik järelturgudele. Pidades silmas võimalikku kattuvust viivislaenude andmevormidega, palutakse EBA-l seda küsimust üksikasjalikult uurida, et tagada avalikustamisnõuete tõhusus ja proportsionaalsus.

2.4. „Parimal viisil teostatud“ müügi protsess

Komisjon kavatseb koostöös EBAga ja teiste asjaomaste sidusrühmadega konsulteerides töötada 2021. aasta kolmandaks kvartaliks välja viivislaenude müüjatele mõeldud suunised. Need hõlmaksid soovitusi selle kohta, mida kujutab endast järelturul tehtavate tehingute puhul „parimal viisil teostatud“ müügi protsess. See soodustaks häid müügipoolte protsesse kõikjal ja võib olla eelkõige abiks väiksematele pankadele või müüjatele, kellel võib olla vähem kogemusi järelturul tehtavate tehingutega. Suunistes võidakse kirjeldada mõningaid eduka tulemuse saavutamise tingimusi, mis võivad hõlmata järgmist: mittediskrimineeriva/neutraalse müügi protsessi tagamine, laialdase reklaamimise vajadus, ühtsed hoolsuskohustust käsitlevad materjalid, pakkumiste elektrooniline vastuvõtmine, EBA andmevormide kasutamine jne. Suunistes sõnastatud soovitude järgimine ei oleks turuosalistele kohustuslik: suunised oleksid üksnes hea müügi protsessi juhtimise abivahend.

Suunistes võidakse anda ka teavet viivislaenude tehinguplatvormide võimaliku lisaväärtuse kohta müügi protsessis. See võib aidata pankadel, eriti väiksematel, otsustada, kas kasutada tehinguplatvorme ja kas need võiksid toetada nende eesmäärke. „Parimal viisil teostatud“ müügi protsess võib seega anda kaudse tõuke selliste platvormide kasutamisele.

2.5. Regulaatiivsed takistused viivislaenude ostmisel pankade poolt

Üks seniseid takistusi, mis pärsib järelturul viivislaenude ostmist pankade poolt, on seotud makseviivituses olevate ostetud varade regulaatiivse käsitlemisega ja riskikaaludega, mida pangad peavad kohaldama kapitalinõuete arvutamiseks krediidiriski standardmeetodi alusel. Kapitalinõuete määruse artiklis 127 on sätestatud, et kui makseviivituses olev tagamata riskipositsioon provisjoneeritakse/hinnatakse alla rohkem kui 20 %, peaks riskikaal olema 100 %, muudel juhtudel 150 %. Samas saab arvesse võtta ainult krediidasutuse või investimisühingu enda tehtud eraldisi/ allahindlusi (nn krediidiriskiga korrigeerimisi), mitte aga riskipositsiooni tehinguhinnas kajastuvaid allahindlusi. Praktikas võib see viia olukorrani, kus viivislaenude ostjad peavad kohaldama samade tagamata viivislaenude suhtes kõrgemat riskikaalu kui müüja. Selle probleemi lahendamiseks saaksid peamiselt kasu viivislaene ostvad väiksemad pangad, sealhulgas mõned spetsialiseerunud viivislaenude ostjad, kellel on panganduslitsents, sest nad kasutavad tavaliselt krediidiriski standardmeetodit. See meede aitaks suurendada konkurentsi ostjate seas.

Komisjon kavatseb 2021. aasta alguses koos EBAGA välja töötada sobiva lähenemisviisi, millega vähendataks ostetud makseviivituses olevate varade riskikaalu asjakohase tasemeni. See lähenemisviis peaks olema kooskõlas üldise õigusraamistikuga ja vajaduse korral sisaldama asjakohaseid kaitsemeetmeid, et vältida riski alahindamist.

3. VARAHALDUSETTEVÕTJAD

Varahaldusettevõtjad pakuvad viivislaenude käsitlemisel mitmeid eeliseid. Nad on väga tõhusad spetsiifilistes olukordades, nimelt kui langenud väärtusega varad mõjutavad suurt osa riigisisest pangandussüsteemist ning hõlmavad peamiselt ärikinnisvaraga tagatud laene ja suuri äriühingutega seotud riskipositsioone. Nende peamine eesmärk on kõrvaldada viivislaenu pankade bilanssidest ja saada neist kätte suurim väärtus aktiivse restruktureerimise ja aja jooksul vara hindade sissenõudmise kaudu.

Oluline on tähele panna, et varahaldusettevõtjaid võib rahastada era- või (osaliselt) avaliku sektori vahenditest. Isegi kui rahastamine toimub (mõningas ulatuses) avaliku sektori vahenditest, ei ole tegemist riigiabiga, kui riiki saab pidada turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtjaga sarnasel viisil tegutsevaks. Riigiabi hõlmava varahaldusettevõtja võimalust ei tohiks pidada vaikimisi kasutatavaks lahenduseks, sest varahaldusettevõtjad võivad tegutseda mitmesugustes vormides ning neid võib struktureerida ja rahastada mitmel moel. Varahaldusettevõtjad võivad olla detsentraliseeritud, pakkudes sihipäraseid pangapõhiseid lähenemisviise. Teise võimalusena võib varahaldusettevõtjad luua riiklikul tasandil. Sellised riiklikud varahaldusettevõtjad võiksid hankida ja tsentraliseerida oskusteavet, saada kasu mastaabisäästust ja võlausaldajate tegevuse koordineerimisest kõrgemal tasandil ning pakkuda abi mõjutatud pankadele, kellel on raskusi oma viivislaenude haldamisega. See aitaks pankadel keskenduda laenude andmisele maksejõulistele äriühingutele ja kodumajapidamistele. Varahaldusettevõtjate kõrval on mitmes liikmesriigis viimastel aastatel edukalt rakendatud mitmesuguseid alternatiivseid langenud väärtusega varadega seotud meetmeid. Alternatiivsed langenud väärtusega varadega seotud meetmed võivad muu hulgas hõlmata pankadest lähtuvaid algatusi, väärtpaperistamise põhinevaid lähenemisviise, tagatise või varakaitsekavasid ning ühe või piiratud arvu pankade ühiseid ajutisi varahaldusettevõtjaid. Varahaldusettevõtjatel ja varakaitsekavadel on sarnased eesmärgid ning need võivad üksteist täiendada, võimaldades seega rakendada kohandatud lähenemisviisi liikmesriigi konkreetsele langenud väärtusega varade olukorrale. Sellega seoses tegelevad mõned liikmesriigid juba süsteemsete väärtpaperistamise lahendustega, näiteks riigiabita kava *Garanzia sulla Cartolarizzazione delle Sofferenze* (GACS) Itaalias ja riigiabita kava Hercules Kreekas, mis mõlemad on osutunud edukaks ja mille raames kavandatakse uusi tehinguid.

Varahaldusettevõtjatel peaks olema kahjumi katmise võime ja omakapitali mõttes piisav finantssuutlikkus, et anda tõhus panus koroonaviirusest tingitud viivislaenude probleemi lahendamisse. Riigi tasandil varahaldusettevõtjate loomise kaalumisel tuleks varahaldusettevõtjatele tagada algusest peale märkimisväärne rahastamispakett. Riiklike varahaldusettevõtjate puhul seisneks rahastamine tõenäoliselt omakapitalisüstitis koos varahaldusettevõtjate rahastamise tagatistega. Kavandamise käigus tuleks uurida turupõhist ilma tagatiseta rahastamist ja võimaluse korral võiks seda eelistada valitsuse tagatud rahastamisele. Isegi kui erakapitali ja erasektori rahalisi vahendeid on võimalik kaasata, oleks enamikul juhtudel siiski tõenäoliselt vaja ka märkimisväärset riiklikku rahastust, mis

nõuaks riigiabi hindamist.

Riiklikke varahaldusettevõtjaid võib luua vastavalt riigi pangandussektori vajadustele. Varade ulatuse võiks määratleda nii, et see maksimeeriks potentsiaali ja tõusu. Selline varade ulatuse paindlikkus tuleks kindlaks määrata kooskõlas komisjoni riiklikke varahaldusettevõtjaid käsitleva kava suunistega, kuna mõningaid varaklasse on raskem hallata ja neilt väärtuse tagasi teenimine võib olla keeruline. Varahaldusettevõtjale üleantavate varade ulatus tuleks alati määratleda nii, et varahaldusettevõtja üldine tulemuslikkus ei väheneks.

Selleks et edendada koostööd riiklike varahaldusettevõtjate vahel ja luua väärtuslikku sünergia, võiks ELi tasandil luua piiriülese võrgustiku. Riiklikud varahaldusettevõtjad võiksid vahetada parimaid tavaid ja kogemusi, rakendada andme- ja läbipaistvusstandardeid ning vajaduse korral koordineerida võlausaldajate tegevust. See võrgustik võiks seega suurendada riiklike varahaldusettevõtjate kollektiivset tulemuslikkust kogu ELis.

Niisuguse koostöö suurim eelis seisneks mastaabisäästus teabe käsitlemisel. Eeldatavasti võiks eespool nimetatud Euroopa tasandi andmekeskus olla sobiv selleks, et luua spetsiaalne platvorm riiklike varahaldusettevõtjate vaheliseks tegevuse koordineerimiseks ja koostööks. Lisaks oleks varahaldusettevõtjate ühendamisel andmekeskusega võimalik täita mõned olulised andmelüngad ja suurendada turu läbipaistvust. See on oluline, sest varahaldusettevõtjate käsutuses on hulgaliselt andmeid, mis võivad olla väärtuslikud laiemal turul jaoks. Seepärast võiksid riiklikud varahaldusettevõtjad turu läbipaistvuse suurendamiseks standardvormingus koguda ja avaldada viivislaenudega seotud (tehingueelseid) andmeid, järgides seejuures isikuandmete kaitse üldmääruse nõudeid. Varahaldusettevõtjate hallatavate viivislaenude ja nendega seotud tulemuste avalikustamine Euroopa tasandi andmekeskuse kaudu võimaldaks investoritel ja tehinguplatvormidel tõhusamalt konkureerida varahaldusettevõtjate varade pärast ja tagada viivislaenude täpsema hinnakujunduse. Lisaks võivad varahaldusettevõtjad vajaduse korral ühendada jõupingutused ja luua Euroopa tasandil ühise tehinguplatvormi. Paljud varahaldusettevõtjad loovad sellised platvormid ise, et hõlbustada müüki ja jõuda laiemal investoriringini, kuid need jõupingutused võiks ühendada, et luua ühtne tehinguplatvorm, millel osalevad varahaldusettevõtjad saavad müügitehinguid teha. Nii saaks ka parandada koostööd asjaomaste kolmandast isikust teenuseosutajatega.

Võrgustikupõhise lähenemisviisi eelised sõltuvad riiklike varahaldusettevõtjate homogeensusest ja arvust. Esiteks tuleks tagada iga riikliku varahaldusettevõtja asjakohane ülesehitus ja tegevus, et võrgustik oleks tõhus. Varahaldusettevõtjate ülesehituse, tegevuse, tavade jms lahkevused võivad avaldada olulist negatiivset mõju varahaldusettevõtjate võimalikule koostööle. Seepärast kavatseb komisjon aktiivselt julgustada riiklikke varahaldusettevõtjaid käsitleva kava nõuetekohast rakendamist neis küsimustes. Teiseks tuleks arvesse võtta, et kui varahaldusettevõtjaid on vähe, võib see pärssida mõningaid positiivseid võrgumõjusid, mis võivad tuleneda varahaldusettevõtjate vahelisest tõhustatud koostööst. Siiski oleks kasulik ühendada need varahaldusettevõtjad Euroopa tasandi andmekeskusega. Seejärel võiksid nad andmekeskust kasutada omavaheliseks tegevuse koordineerimiseks ja koostööks, et jagada parimaid tavaid ja teavet investorite, võlgnike ja krediidiandajate kohta. Nii oleks varahaldusettevõtjatel võimalik saada parem ülevaade liikmesriikide erinevustest sissenõudmise tulemustes, mis võimaldaks neil teha järeldusi eri jurisdiktsioonide edusammude ja puuduste võrdlemisel.

Komisjon on valmis toetama liikmesriike riiklike varahaldusettevõtjate loomisel, kui liikmesriigid seda soovivad³⁰, ning kavatseb uurida, kuidas edendada sünergiat ja koostööd, luues koos olemasolevate riiklike varahaldusettevõtjate, EKP ja EBaga ELi varahaldusettevõtjate võrgustiku³¹. Kui mitu liikmesriiki asuksid selles suunas liikuma, võiks võrgustiku luua järk-järgult, sõltuvalt sellest, kui kiiresti ja millises ulatuses probleemid panku eri liikmesriikides tabavad.

4. MAKSEJÕUETUSE, VÕLGADE SISSENÕUDMISE JA VÕLGADE RESTRUKTUREERIMISE RAAMISTIKUD

Lühikeses perspektiivis kutsub komisjon Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles jõudma kiiresti kokkuleppele seadusandlikus ettepanekus³², mis käsitleb tagatistest tulenevate kohustuste kiirendatud kohtuvälise täitmisele pööramise minimaalset ühtlustamist, kusjuures tarbijad jäetaks sellest menetlusest täielikult välja. Kuigi nõukogu andis läbirääkimisvolitused, ei ole institutsioonidevahelised läbirääkimised veel alanud. Arvestades, et see meede aitaks kaasa majanduse elavdamisele, hõlbustades VKEde juurdepääsu pangalaenudele, peaks selle vastuvõtmine olema prioriteet.

Lõpule on viidud laenude sissenõudmise korra võrdlusanalüüs (mis oli osa nõukogu 2017. aasta tegevuskavast viivislaenude vähendamiseks)³³. Sellega seoses on kogutud andmeid pankade tegeliku sissenõudmismäära ja viivislaenude sissenõudmise kiiruse kohta eri liikmesriikides. Võrdlusanalüüsi tulemused annavad ülevaate maksejõuetuse tagajärgedest seoses viivitustega ja pangalaenude sissenõudmisega siseriiklikes menetlustes. Vastuseks komisjoni nõuandetaotlusele kogus EBA andmeid kõigi liikmesriikide pankadelt, kes andsid oma panuse vabatahtlikult ning parandasid valimi esinduslikkust ja andmete kvaliteeti koos riiklike pädevate asutustega. Lõpparuandes esitatakse mitmesuguseid kasulikke andmeid, sealhulgas sissenõudmismäärad, sissenõudmisaeg ning sissenõudmiskulud riikide ja varaklasside kaupa, kuid arvestada tuleb, et mõne liikmesriigi andmete esinduslikkus oli väiksem.

Võrdlusanalüüs võimaldab paremini hinnata liikmesriikide õigusraamistiku tõhusust seoses pangalaenu tasumisel makseviivituses olevate või maksejõuetute võlgnikega. Nagu on märgitud 2017. aasta tegevuskavas viivislaenude vähendamiseks, tuleks riigipõhistes soovitustes pöörata suuremat tähelepanu maksejõuetusraamistike parandamisele, eelkõige riikides, kus viivislaenude osakaal on suur.

Võttes arvesse võrdlusanalüüsi käigus saadud kogemusi ja andmete kättesaadavust, analüüsib komisjon hoolikalt, kas oleks asjakohane teha maksejõuetuse

³⁰ Riiklike varahaldusettevõtjaid käsitlevas kavas selgitatakse, kuidas saab riikliku varahaldusettevõtja luua praegu kehtivate kriisiohjeraamistiku ja riigiabi eeskirjade alusel, kuid samu põhimõtteid saab kohaldada ka varakaitsekavade suhtes, mis tagavad viivislaene. Komisjon on valmis andma liikmesriikidele konkreetsetes küsimustes selle kohta nõu.

³¹ Seejuures tagatakse, et võrgustik on kooskõlas ELi konkurentsieeskirjadega, eelkõige konfidentsiaalse teabe vahetamise osas.

³² COM(2018) 0135 final – 2018/063 (COD).

³³ „Report on the benchmarking of national loan enforcement frameworks“, EBA/Rep/2020/29.

võrdlusanalüüse regulaarsemalt³⁴. Kapitaliturgude liidu tegevuskavas esitati meede, mille kohaselt võiks andmeid koguda korrapäraselt (aruandluskohustuste alusel) ja kasutada kogutud andmeid Euroopa poolaasta raames. Erilist tähelepanu pööratakse pankadele langeva tarbetu koormuse vältimisele.

Direktiivi (EL) 2019/1023 (mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke)³⁵ **ülevõtmine peaks samuti aitama vältida viivislaenude kuhjumist.** Ennetava saneerimise raamistike tõhustamine tagaks meetmete võtmise enne, kui ettevõtted satuvad oma laenude tagastamisel makseviivitusse, aidates seeläbi vähendada riski, et laenud muutuvad tsüklilise majanduslanguse ajal viivislaenudeks, ning leevendades negatiivset mõju finantssektorile. Samal ajal tuleks võimalikult kiiresti likvideerida elujõuetud ettevõtted, millel ei ole ellujäämisvõimalust. Liikmesriigid peavad direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid vastu võtma ja avaldama 17. juuliks 2021³⁶.

Taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend stimuleerib ja toetab reforme viivislaenude vähendamiseks, eelkõige riiklike maksejõuetusraamistike ning haldus- ja kohtusüsteemide tõhususe suurendamiseks, sealhulgas suutlikkust suurendavate investeeringute kaudu. See on eriti oluline liikmesriikide puhul, kelle reformivajadused nendes valdkondades on kindlaks määratud Euroopa poolaasta raames 2019. ja 2020. aasta riigipõhistes soovitusetes.

Võrdlusanalüüsi tulemused on ka üks elementidest, mida tuleks kasutada uue kapitaliturgude liidu tegevuskava kohase pangandussektorivälist maksejõuetust käsitlevate riiklike raamistike sihipärase lähendamise seadusandliku või muu kui seadusandliku meetme ettevalmistamisel. Sellise algatuse raames välja pakutavad meetmed peaksid käsitlema maksejõuetusmenetluse neid aspekte, mida peetakse piiriülest investeerimist takistavaks asjaoluks. Nagu on teatatud kapitaliturgude liidu 2020. aasta tegevuskavas, töötab komisjon selle nimel, et sihipäraselt ühtlustada või lähendada maksejõuetust reguleeriva materiaalõiguse põhiaspekte, nagu maksejõuetusmenetluse algatamise alused, nõuete rahuldamisjärk, vara tagasivõtmine, pankrotivara hulka kuuluvate varade kindlaksmääramine ja jälitamine ning varade hindamine. Komisjon tugineb muu hulgas ka varasemale, 2016. aastal läbi viidud ELi maksejõuetust reguleeriva materiaalõiguse võrdlevale uuringule, mille käigus ilmnisid suured erinevused riiklikes maksejõuetusraamistikutes ja tõstasid küsimused, mida ELi seadusandja peaks kaaluma,³⁷ ning teeb koostööd sõltumatute ekspertide rühmaga. Esialgne mõjuhindang avaldati

³⁴ Seda liiki teave ei ole järelevalveline teave. Samal ajal tuleb hinnata pankade võimalikku kohustust esitada andmeid pädevatele asutustele, isegi kui ranges tähenduses ei ole tegemist järelevalvelise aruandlusega, võttes arvesse koormust, mis juba tuleneb olemasolevatest järelevalvelise aruandluse nõuetest.

³⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1023, mis käsitleb ennetava saneerimise raamistikke, võlgadest vabastamist ja äritegevuse keeldu ning saneerimis-, maksejõuetus- ja võlgadest vabastamise menetluste tõhususe suurendamise meetmeid, ning millega muudetakse direktiivi (EL) 2017/1132 (saneerimise ja maksejõuetuse direktiiv).

³⁶ Vastavalt artikli 34 lõikele 2 võivad liikmesriigid, kellel on direktiivi rakendamisel erilisi raskusi, pikendada rakendamisperioodi ühe aasta võrra. Liikmesriigid peavad teatama komisjonile vajadusest kasutada seda võimalust hiljemalt 17. jaanuariks 2021 (mõned liikmesriigid on pikendust juba taotlenud).

³⁷ Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/insolvency_study_2016_final_en.pdf.

2020. aasta novembris;³⁸ nüüd järgneb avalik arutelu ning ka tehniline töö, mille teeb ekspertide rühm.

5. VIIVISLAENUDE PROBLEEMI LAHENDAMINE COVID-19 PANDEEMIA TAGAJÄRGEDE KONTEKSTIS ELI PANKADE KRIISIOHJE JA RIIGIABI RAAMISTIKE ALUSEL

5.1. Ennetavad avaliku sektori toetusmeetmed COVID-19 kontekstis

Kuigi ELi pangandussektori positsioon on üldiselt palju kindlam kui 2008. aastal ja mitmed poliitikameetmed leevendavad COVID-19 võimalikku mõju pangandusele, on nii pandeemia mõjule reageerimiseks võetavate riiklike poliitikameetmete ulatus kui ka selle mõju majandussektorite lõikes erinev. Seetõttu osutavad kättesaadavad analüüsid, et ELi pangandussektor peab pandeemiast tingitud stressile üldiselt hästi vastu,³⁹⁴⁰ ent kui olukord halveneb, võivad mõned pangad vajada meetmete rakendamist⁴¹.

Seetõttu võib osutada vajalikuks, et ametiasutused peavad olema võimelised sekkuma, ennetamaks takistusi majanduse pandeemiajärgsele taastumisele. Turupõhised lahendused peaksid jääma viivislaenude käsitlemise esimeseks ja peamiseks vahendiks; käesolevas teatises esitatud strateegia eesmärk on nende lahenduste hõlbustamine ja nende täieliku potentsiaali ärakasutamine. Kui aga on märke, et pandeemia mõju võib põhjustada pankadele raskusi ja tekitada finantsstabiilsusega seotud probleeme, mis ületavad kättesaadavate turupõhiste lahenduste suutlikkuse, lubavad liidu pankade kriisiohje⁴² ja riigiabi⁴³ raamistikud anda sellistes erakorralistes olukordades ennetavat avaliku sektori toetust, et võimaldada reaalmajandusele laenamise jätkumist, toetada kriisist taastumist ja pehmedada selle sotsiaalset mõju.

Nagu komisjon oma 2020. aasta märtsi teatises⁴⁴ tunnistas, on pankadel keskne roll COVID-19 kriisi tagajärgede leevendamisel, säilitades krediitdivoo majandusse. Pangandussektori toetamise eesmärk on stimuleerida majandustegevuse jätkuvat rahastamist ELis. Paljud liikmesriigid on oma reaalmajanduse toetamiseks võetud poliitikameetmetega (moratoriumid, tagatised jne) kaudselt kaitsnud panku võimalike krediitkajude eest. Samamoodi kannaks liikmesriikide avaliku sektori otsene ennetav toetus pankadele, mis ilma COVID-19st tingitud šokita peaksid vastu, eesmärki

³⁸ Vt <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12592-Enhancing-the-convergence-of-insolvency-laws->.

³⁹ EBA temaatiline märgukiri EBA/REP/2020/17.

⁴⁰ EKP analüüs koroonaviirushaigusega seotud haavatavuse kohta, <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200728~7df9502348.en.html>

⁴¹ EKP analüüs koroonaviirushaigusega seotud haavatavuse kohta.

⁴² Direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitdiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190–348) ning määrus (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediitdiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames (ELT L 225, 30.7.2014, lk 1–90).

⁴³ Raamistik, mis on kehtestatud ELi toimimise lepingu artiklitega 107, 108 ja 109, määrustega ja kõigi muude liidu õigusaktidega, sealhulgas ELi toimimise lepingu artikli 108 lõike 4 või artikli 109 kohaselt koostatud või vastu võetud suuniste, teatiste ja teadetega.

⁴⁴ Komisjoni teatis „Riigiabi ajutine raamistik majanduse toetamiseks praeguse COVID-19 puhangu kontekstis“ (2020/C 91 I/01) ja selle hilisemad muudatused.

minimeerida lõplikku kulu maksumaksjate jaoks ja võimalikke tagajärgi reaalmajandusele. Samal ajal tagaks liidu pankade kriisiohje ja riigiabi raamistike kohaldamine, et võimalik toetus jääb sihipäraseks ja piiratuks ega too kaasa selliste pankade päästmist, kellel olid elujõulisusega seotud probleemid juba enne COVID-19 kriisi. Maksejõuetuse ohus olevate või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävate krediidasutuste ja investeerimisühingute jaoks on liidu kriisiohjeraamistikus nähtud ette abivahendid, sealhulgas kriisilahenduse korral kohustuste ja nõudeõiguste teisendamine.

Liikmesriikide ennetavad meetmed likviidsuse või kapitali toetamiseks võivad alternatiivsete või üksteist täiendavate lahendustena esineda erinevas vormis. Kapitalitoetust võib anda otsese kapitalisüstina, ent ka muud liiki meetmete kaudu, mis võivad aidata laenukanalit alal hoida. Muu hulgas on komisjon oma riiklikke varahaldusettevõtjaid käsitlevas kavas juba kinnitanud võimalust kasutada ennetavaid meetmeid, rahastades viivislaenu ülekandmist varahaldusettevõtjale, tingimusel et sellistel tehingutel on samad eesmärgid nagu kapitalisüstidel ja need vastavad samadele tingimustele, mida kohaldatakse varakaitsekavade puhul, s.t seoses riigi tagatistega panga bilansis olevale varaportfellile. Seega on võimalik kasutada varahaldusettevõtjaid ka pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi⁴⁵ kohaste ennetavate meetmetena, võttes arvesse asjakohaseid kaitsemeetmeid, mis on vajalikud kohaldatavate õiguslike nõuete täitmise tagamiseks, nagu on selgitatud riiklikke varahaldusettevõtjaid käsitlevas kavas.

5.2. Ennetavate meetmete rakendamine pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi ning riigiabi raamistiku alusel

Liidu kriisiohjeraamistik pakub maksejõuetuse ohus või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävate krediidasutuste ja investeerimisühingute jaoks abivahendeid, sealhulgas kriisilahenduse korral aktsionäride ja võlausaldajate kohustuste ja nõudeõiguste teisendamist. Üldjuhul kehtib see kõigi pankade suhtes, kes vajavad erakorralist avaliku sektori finantstoetust, et säilitada oma elujõulisus, likviidsus või maksevõime. Pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivis tunnistatakse siiski, et esineb erandolukordi, kus erakorralise riikliku finantstoetuse vajadus ei tähenda seda, et krediidasutus või investeerimisühing kuulutatakse maksejõuetuks või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävaks. Erandid on loetletud pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi artikli 32 lõike 4 punkti d alapunktides i-iii. Muu hulgas ei tähenda stressitestide, varade kvaliteedi läbivaatamise või samaväärsete testide tulemusena ilmnenud kapitali puudujäägi kõrvaldamiseks maksevõimelisse krediidasutuse või investeerimisühingu omavahenditesse kapitalisüsti tegemine või selliselt krediidasutuselt või investeerimisühingult kapitaliinstrumentide ostmine automaatselt seda, et see krediidasutus või investeerimisühing on maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jääv, kui sellega kõrvaldatakse ajutiselt tõsine häire liikmesriigi majanduses ja säilitatakse finantsstabiilsus.

Kõnealust meedet võib kohaldada ainult maksevõimeliste pankade suhtes. Maksevõimet peab hindama pädev asutus ja maksevõimelisuse tingimus peab olema meetme võtmise ajal täidetud.

⁴⁵ Direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediidasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190–348).

Komisjon on seisukohal, et COVID-19 kriisi ajal võib kohaldada pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi artikli 32 lõike 4 punkti d alapunktis iii sätestatud erandit. Seda erandit võiks kohaldada pankade suhtes, mis on majanduslikult elujõulised, kuid mida võib mõjutada süsteemiülene sündmus, nagu kogu ELi hõlmav kriis või kogu liikmesriiki hõlmav kriis. Kõnealuse sätte eesmärk on võimaldada liikmesriikidel anda krediitdiasutustele ja investeerimisühingutele ajutine kapitalipuhver tõsiste ebasoodsate tingimustega toimetulekuks, et suurendada usaldust pangandussektori vastu ja tugevdada finantsstabiilsust. Reaalmajanduse toetamiseks võetavate riigiabi meetmete ajutises raamistikus⁴⁶ tunnistas komisjon juba, et COVID-19 kriis kujutab endast tõsist häiret majanduses ja võib kuuluda 2013. aasta pangandusteatis⁴⁷ kohaldamisalasse. Sellise majanduses esineva tõsise häire kõrvaldamiseks võetavad meetmed võivad kuuluda pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivis sätestatud erandi alla.

Toetusmeetme summa tuleb määrata kindlaks stressitesti või samaväärse testi alusel. Pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi artikli 32 lõike 4 punkti d kohaselt piirdub meede maksevõimeliste krediitdiasutuste ja investeerimisühingutega ja selle tingimuseks on lõplik heakskiit liidu riigiabi raamistiku alusel vastavalt komisjoni väljakujunenud tavale. Kasutatava metoodika määravad kindlaks stressitesti või samaväärset testi tegevad ametiasutused. Stressitesti või samaväärse testi kehtivusaeg on üldiselt üks aasta. Üldreeglina kavatakse komisjon eeldada, et institutsioonide raamatupidamisaruanded on õiged. Ta võib siiski nõuda, et pädev asutus teeks riigiabi andmise ajal juhtumipõhiselt täiendavat kontrolli, et kinnitada, et puuduvad varjatud tõenäolised või tekkinud kahjud (nt seoses laenude valesti klassifitseerimisega või alaprovisjoneerimisega stressitesti tähtpäeval)⁴⁸. Pangandusliidu puhul viis EKP haavatavuse analüüsi läbi juba 2020. aasta juulis. Selle analüüsi tulemused võiksid olla lähtepunktiks kapitali puudujääkide hindamisel, mille tulemusena rakendatakse pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi artikli 32 lõike 4 punkti d alapunkti iii kohaseid toetusmeetmeid⁴⁹. Sarnaseid kaalutlusi kohaldatakse stressitestide suhtes (näiteks kogu ELi hõlmav 2021. aasta stressitest) või testide suhtes, mida liikmesriikide pädevad asutused või EKP võivad läbi viia sama või sarnase metoodika kohaselt⁵⁰.

Mis puudutab riigiabi, siis riigi tagatise panga bilansis olevale varaportfellile ja viivislaenu ülekandeid riiklikult toetatavale varahaldusettevõtjale peetakse langenud väärtusega varadega seotud meetmeteks, mille suhtes kohaldatakse

⁴⁶ Komisjoni teatis „Riigiabi ajutine raamistik majanduse toetamiseks praeguse COVID-19 puhangu kontekstis“ (2020/C 91 I/01) ja selle hilisemad muudatused.

⁴⁷ Komisjoni teatis riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta alates 1. augustist 2013 finantskriisi kontekstis pankade kasuks võetavate toetusmeetmete suhtes (ELT C 216, 30.7.2013, lk 1–15).

⁴⁸ Samaväärse testi tähtpäeva ja meetme kuupäeva vahel kirjendatud kahjumit ei ole vaja maha arvata, kui on võimalik põhjendatult järeldada, et aruanded on õiged ja et varjatud tõenäolisi või tekkinud kahjusid ei ole ja krediitdiasutus või investeerimisühing on maksejõuline, ning kui põhjendatult eeldatakse, et tõenäolised või tekkinud kahjud on täielikult kaetud erasektori vahenditega, ilma et sellega kaasneks maksevõimelisuse künnise ületamist. Kui pädev asutus tuvastab siiski varjatud tõenäolised või tekkinud kahjud, mis tulenevad valesti klassifitseerimisest või alaprovisjoneerimisest stressitesti või samaväärse testi tähtpäeval, tuleks need ennetava rekapiitaliseerimise summast maha arvata.

⁴⁹ Haavatavuse analüüs ei võrdu stressitesti või vara kvaliteedi hindamisega, kuid seda võib pidada samaväärseks testiks.

⁵⁰ Iga uue stressitesti või samaväärse testi puhul tuleks stsenaariumide määratlemisel arvesse võtta testi tegemise ajal valitsevaid asjaolusid.

komisjoni suuniseid pankadele antava riigiabi kohta⁵¹. Et viivislaenude üleandmishind oleks kooskõlas kohaldatavate riigiabi eeskirjadega, ei tohi see üldjuhul ületada tegelikku majanduslikku väärtust, mis peaks kajastama varade pikaajalist majanduslikku väärtust nende aluseks olevate rahavoogude ja pikemate ajavahemike alusel;⁵² seda hindavad sõltumatud eksperdid.

Komisjon kaalub, kas tegeliku majandusliku väärtuse kindlaksmääramisel võiks kasutada lihtsustatud lähenemisviisi. Selles võetakse arvesse kapitalinõuete ja kahjumi katmise nõuete karmistamist, pankade kohaldatavaid arvestusstandardeid ja pankade provisjoneerimise poliitika hindamist järelevalveasutuste poolt.

6. KOKKUVÕTE

Sõltuvalt majanduse taastumise vormist ja kiirusest ning ettevõtetele ja kodumajapidamistele suunatud toetusmeetmete järkjärgulisest kaotamisest võib pankade varade kvaliteet – ja seeläbi pankade laenuandmisvõime – COVID-19 kriisi tõttu halveneda. Ajalugu on meile näidanud, et kõige parem on tegeleda viivislaenudega varakult ja otsustavalt, tagades samal ajal tugeva tarbijakaitse, et pangandussektor saaks täita oma rolli majanduse taastumise toetamisel.

Tuginedes nõukogu poolt 2017. aastal esitatud meetmetele, on vaja rakendada täiendavaid struktuurimeetmeid, et ennetada viivislaenude võimalikku kuhjumist keskpikas perspektiivis. Käesolevas teatises esitatakse kogu ELi hõlmav strateegia pankade bilanssides viivislaenude kuhjumise ennetamiseks, tagades samal ajal kõrgel tasemel tarbijakaitse. Strateegia keskendub riskide vähendamisele (s.t viivislaenude varajasele käsitlemisele, vältides seega nende edasist kuhjumist pankade bilanssides) ja seega selle tagamisele, et pangad suudaksid toetada majanduse taastumist. See uus lähenemisviis tugineb meetmetele, mille rahandusministrid 2017. aastal heaks kiitsid, ja siinses strateegias viimistleti mõningaid elemente, mida ei ole veel rakendatud. Rahandusministrite poolt heaks kiidetud meetmeid kasutatakse edasiste meetmete alusena. Kõik need meetmed täiendavad üksteist ja koos rakendatuna oleks neil suurem mõju.

Komisjon on valmis toetama liikmesriike tehnilise toe rahastamisvahendi kaudu muu hulgas järgmistes valdkondades: i) viivislaene käsitlevate riiklike strateegiate väljatöötamine; ii) järelevalveasutuste suutlikkuse tugevdamine viivislaenude kasvava mahuga toimetulekuks; iii) riikliku varahaldusettevõtja loomine kooskõlas riiklikke varahaldusettevõtjaid käsitleva kavaga ja parimate tavadega; iv) järelevalveliste andmete haldamise korralduse arendamine ja täiustamine ning järelevalvetehnoloogia valdkonnas innovatsiooni edendamine; v) võlgade sissenõudmist, maksejõuetust ja võlgade restruktureerimist reguleerivate raamistike tugevdamine.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti, nõukogu ja liikmesriike üles tagama, et viivislaenude käsitlemise strateegiat rakendataks liidu ja liikmesriikide tasandil koordineeritult. Ta kutsub ka üles võtma kiiresti vastu juba esitatud meetmed, sealhulgas

⁵¹ Vastavalt langenud väärtusega varasid käsitlevale teatisele: komisjoni teatis langenud väärtusega varade käsitlemise kohta ühenduse pangandussektoris (ELT C 72, 26.3.2009, lk 1–22).

⁵² Vt langenud väärtusega varasid käsitleva teatise punkt 40.

ettepaneku võtta vastu direktiiv krediidihaldajate, krediidiostjate ja tagatiste sissenõudmise kohta. Samuti kutsub komisjon liikmesriike üles tagama konstruktiivset toetust käesolevas teatises esitatud meetmete rakendamisele ning ennetavat lähenemisviisi riiklike raamistike puuduste kõrvaldamisele. See aitaks pankadel olla valmis viivislaenude mahu võimaliku kasvu võimalikult tõhusaks haldamiseks.

Kuigi struktuuripoliitilisi meetmeid võetakse majandust kui tervikut silmas pidades, sisaldavad liidu pankade kriisiohje ja riigiabi raamistikud vahendeid, mis võimaldavad lahendada spetsiifilisi raskusi, mis võivad pangandussektoris COVID-19 tõttu tekkida. Eelkõige saab elujõuliste pankade puhul rakendada ennetavaid rekapitalizeerimismeetmeid, et reageerida COVID-19 võimalikule mõjule ja võimaldada pangandussektoril jätkuvalt osaleda kriisi lahendamises.